

עש"ו

עמ"י

ספר
**אוצר
פלאות
התורה**

בראשית

אוצר בלום מלא מן אלון עם נפלאות מתורת ה',
פלאי פלאים וחידושים עצומים,
נפלאות תמים דעים, נורא תהילות עושה פלא.
מאשר ולקטו ונחצבו ממקור מים חיים וממקום קדוש והלבון,
מתוך גני חכמינו התנאים והאמוראים, ראשונים וגדולי האחרונים וזל,
אשר מפיהם אנו חיים.
נסדרו ונערכו על סדר פרשיות התורה, דברי דבור על אופניו, עם תוספת ביאורים
ובירורים, הערות וישובים, בלשון צחה ובסגנון השווה לכל נפש.

חיברתו בעזרת העושה נפלאות גדולות לבור
זאב (וואלף) בלאאטו"ר הרר"ח ר' דוד לוי שליט"א זיכערמאנן

ירד האיתנים
שנת "אוצר מלא כלי חכמה ופלא פלאים" - תשע"ג לפ"ק
בדוקלין טא יארק

ברוך הוא וברוך שמו, שעו וחדוה במקומו, ומימנו אש דת למו, ונתן תורה לישראל עמו. ברוך הוא אלקינו שבראנו לכבודו, והאציל עלינו מהרדו, מן התועים הבדילנו, ומכל עם בחר בנו, ותורת אמת נתן לנו, וחוקים ומשפטים לימד אותנו, והיי עולם נטע בתוכנו, כי הם חיינו ואורך ימינו.

קימו וקיבלו היהודים תורה מסיני ביראה ובאימה, הכל בכתב מיד ה' מעשה אלקים חמה, אחת דיברי אלקים ומתחלק לשבעים פנים ולכמה נצוצות וזיקוקין דנורא, ותלמידים חכמים מנצחים זה את זה בעו ובגבורה, וכל אחד ואחד מראה ומגלה פנים בתורה כחלכת בשפה ברורה, כל תלמיד עם מבין חכם על פי דרכו משנתו סדורה, זה מתיר וזה אוסר, זה בונה וזה סותר, וכולם ניתנו מרועה אחד, משה רבינו משהינא שקיבל תורה מפי הגבורה יד ליד, ואלו ואלו דברי אלקים חיים, והכל שריר וקיים.

ואצל מעמך הנבחר אמר הקב"ה למשה, את כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש בתורה הקדושה, וכל ישראל יש להם חלק בתורה, ותורה מונחת בקרן אורה, וכל הרוצה לטיל ולעילי בלי בר, להיכנס בעסק אחרותא להוסיף נוסף ולחדש דבר, הדרוש נתונה בידו ואשרי לו, מה טוב חלקו וחבלו.

ועל כן ראוי ונכון גם לקמן כמנו, להוציא לאור ביכורי פרי אדמתי וראשית אומי, ואיתנה חקוטי ועו רצוני, לעשות בזה חת רוח לצורי וקוני. ואם כי עני אני ברע, ובדי אין מעש, בכל זאת חלקי ה' אמרתי, וכעמוד נורטה צברתי, מנה שיגעתי ומצאתי, ועלה בעבודתי, דברי חכמים וחדתם, סעיר גורתם, פלאי פלאים, יפים אף נאים, פלאות עדותיך, נפלאות מעדותיך, מפלאות הוצו שפעלו תמים, מנה שהפליא לעשות אדון כל העולמים, ונפשו של אדם מחזקת לדעה אותם ולזה ממנתו ורצונו, וכמו שכתב מרנא החתם סופר ז"ע (תורת משה פר ראה ד"ה את הכתב) וזה לשונו: "מטבע האנושי והאווה כל איש לדידנא חרשה ולשמעו חרשות" עד כאן דבריו, ומשה שפיר קאמר כי נעשו אמריו. ועל האדם הנלכב ליישם מאוואו אלו דבריו תורה ולא לשאוב מלאכות ובורות ונשברים, כי מימיהם מרים, מה שאין כן אלה הדברים, מפנינו הם יקרים, ממקום קדוש יחלבו מישרים, מפי צדיקים וישרים, וצדק על דברתם, ועוולה לא נמצא בשפתם, ונחמדים מן דרב פיאו, כי ליכא מילתא דלא באורייתא רמיוא.

ראף אנכי נתון לפנים היום ברכה, תורה טפארה נהדרה ומשובחה, וכי תאמרו מנה ראה המחבר על כנה, האם להימנות בין חוברי ספרים וזה, וכי רוח ה' עליו נחה, ולמה נגש אל זאת הגולאכה. ואנן ואומר כי אמנם הצדק אתכם שאינו בר הכי, אולם

את מוצא שפתי אשמוד כחלכה, לקיים נדר והבטחה, אשר נדרתי לאביר יעקב אלקי המערכה, בעת צרה יען ואנחה, כאשר נפשתי לארץ שהה, ואותנת אל ה' שיוציאנו למרחב מצדה לרווחה, ושינציא לי רוח ששון והחן, ותחילה לאל כי חמת המציק שכנה, והצרה נשכחה, אפי' פרץ ואין צוונה, ואדור נדר לה' להוציא ספר לאור בשיר ושכחה, ובה להודות לו בחקרה והערכה, אני ובתי ורעי וכל המשפחה.

אברך את ה' אשר גבר חסרו עלינו, ושם בחיים נפשנו, והגן בעדינו, ולא נתן למוט רגלינו, למען ידעו דור אחרון למזכרת, ולמען יעמדו ימים רבים למשמרת, אכתוב בעט ברזל ועופרת, ואספר מעשי י"ה המוציא אסירים בכשורת.

ויהי בשנת תשס"ו ממחרת ראש השנה, כי נטו צללי ערב והיום פנה, תענית צום גדילה נגמרה, והנה הגיענו עת צרה, כאשר שני לסטים מאויינים, רוצחים וגולנים, אורבי נפש מסובנים, עלו בחלוננו, באו בחדרנו, פרצו במחלתת בתחתית ביתנו, וחיש מהר התנפלו עלינו, וקשרו אותי ואת אשתי באויקים ובשלשלות, באכזריות וברשעת הגוים האלה ובהלנו נרואת. ובכח גדול ויד חזקה, באיומים ורואים ובקול צעקה, הכריחו ואילצו אותנו למסור בידם ידי וזים אורזים, הרבה ממון שהיו שמורים וצדורים, ובאין ברירה פתחו להם שערים, וגולו ממנו זהב וכסף וחכשטים יקרים. אחתנו פלצות ובהלה, רעדה וחלחלה, כי ידענו גם ידענו, אף באונונו שמענו, כי זה דרכם ככל למו לשפוך דמים תרתי משמע, וסוגעים באנשים חפים מפשע ואשמה, וחי אדם הפקר בעיניהם, כצבאות וכאילות השרה למיניהם. ואקוה לנו ואין, להיעזר מן הכלי יין, ולמרחמים ולא מצאנו, שיכואו להצילנו מידי מבקשי רעתו.

אפילו כשורב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל יתיאש מרחמים וחכמים, ועל כן נושא לבבני אל א"ל בשמים שיצילנו מידם, ממעמקים קראנו במיטב הגיון, מן המיצר שפכנו לב דיון, עד שיושב בסתר עליון, אשר ידע מה בחשוכא ובחביון, הוציאנו ממסגר ולפשוט פרוו, והסיר ממנו צרה ותונון, ששפכו הכתם והמדות על כסף ומרגליות, ומלמנו מחצי גבור שנים וחורב פיניות, פשטו ידוה בגדו, ודרחיקו נדור, הלכו וילכו בעיה לאנחות, ואותנו עזבו למחנות. מטכון שבתו בשמים ממעל, הצילנו ה' ולא נתנונו בידו בני בליעל, שוביים ימלט מאשמינו עלט ואפלה, תשועה גדולה ופורקן שלה מלעילא. ורשעים הללו נסכו עם זכסף, ישוטו אותם ה' בשצף קצף, הם ותבריהם שחלקו את השלל ועשו יד אחת, ואתה אלקים תורידם לכאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו מיהם למסגר ופתח, ואני אבטח כי בשובה ונחת.

אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר הווא, ואדור נדר לה' צבאות, שהיי הקב"ה עשה עמנו למובה אות, והגדיל לעשות נסים ונפלאות, ואילו זכינו לבית המקדש עומד על

מכונן, וזהו כל אחד מישראל מביא קרבנותיו ממיטב צאנו, והלויים בשירה והכהנים בעבודה, או בשמחה רבה הייתי מביא קרבן תורה, ומקריב על גבי המזבח, לאשה רוח, ככרי להורות להלל ולשבח, לפאר לזוטם ולעצת, ועכשיו שלא זכינו, ובגולה ישבנו גם בכינו, ובר ציון ששמה וחורבן, ואין מביא קרבן, ואין אנחנו יכולים, להיות לציון עולים, אמרתי אעלה את ספרי זה על מזבח הדפוס ואוציאו לאור עולם, ובוה אני אבדך ולי נאה וגם הולם. וקבלתי את זה עלי לחובה, ועניתי ואמרתי שאני כפוי מוכה, ואודה ה' מאד שכל תגמולוהי עלי, עדה נא לכל עמי אשלם נדרי.

והנה הענין להדפיס ספר כקרבן לה', לא מלבי יצא, כי כבר קדמוני בזה רבנו, ועיני לנוכח יביטו ועפעפי יישירו כנגד ארבעת רבנים דיברו תורה שהעלו על גבי כתב בהקדמת ספריהם, כי סיבת היותם מוציאים לאור את ספרם, היא מחמת נדר ודבה שקיבלו על עצמם בצרתם להם צר, וגם גדול היה שם עממם ושרדו לפליטה גדולה, ועל כן הדפיסו את ספריהם במקום קרבן תורה, להורות לה' על חסדו ונפלאותיו.

ותבננו עיני ותאדורה, בראותי מה שכתב הגאון רבי אהרן שמואל קאיינדובר זצ"ל בעל 'תפארת שמואל' בהקדמתו לספרו 'ברכת הובנ' על סדר קדשים שחיבר במקום קרבן תורה, וזה לשון הזהב:

...ונשארתי אני לבדו אך גונה ומוכה ומושבר רגל, בהפוך ד' את הקהלות קדושות מדת פולין וליטא, ושם נלקח מאתי מחמד עיני, שתי בנות קטנות שהיו על קדוש השם, גם כל כתבי הקודש שלי שכתבתי על כמה שיטות תלמוד והפוסקים אשר קבלתי מרבותי הקדושים אשר בארץ המה, הכל נלקח מאתי, והייתי מושלל ברחוב בראש כל חוצות, מאוס מתגולל בדם, והייתי רעב ללחם וצמא למים, דבוק לשוני לחכי, ונשארתי ערום בלי לבוש, כי אם הכתונת בד לבדי, ופעמים רבות אשר הוציאו האויב להריגה, ופשטתי צוארי כצאן לטבח, והייתי ברחמי המרוכבים הותיר אותי להיות שריר ופליט, ונתנו לפליט גדולה, והביאו לשלום עם בני הנאמרים הנותרים למדינת מעהרין לקהלה מפאנאר, עיר ואם בישראל ניקלשפורג יע"א, המה החזיקו יד בתורת ד', ושמה נספחו אלי עדרים לשאוב מבארי בורות ונשברים, ואז אמרתי במה אקדם לד' ואבין אלאק מרום, הדיצה ד' באלפי אלים ברבנות נחלי שמן, אמרתי טוב יום בתוך מאלף עולות, וכאשר תני מן ארבע הצריכין להורות ובמה יתרצה עבד אל אדוניו, כי דיו שאני חי, ואהה ד' ברותים הרבים וכתני והרים מאשפות אביו, אמרתי אשלם לך תודות, לברך ולהודות, ונזכרתי הלכה למעשה שלמוני בסוף מנחת 'העל בעוסק בתורה וכו' כאילו הקריב וכו' ואחד המרבה ואחד המצטעק ובלבד שיהיו לבו לשמים, על כן מית' מכל מעשי לעיסק בסדר קדשים, לברך וללן כדברים הנחוצים כשגלה בדברי התלמוד פרש"י והוספות.

עד כאן תוכן דבריו המאירים כספירים.

ואף גם זאת ראה ראיתי בספר קב הישר (פרק יח) שהביא מעשה נורא שסיפר קדמוני אחד בשם רבי אברהם ז"ל איך שניצל ממות לחיים, ואשר גם זה הוא שגור לו להוציא לאור ספרו 'שבלי הלקט', כאות הוקרה והודאה להשי"ת על רחמי ורוב חסדיו, וזה צחות לשוני:

...אמר הכותב, אזכיר כאן נפלאות שעשה הקב"ה עמדי בעת עברו עלי תלאות בימי חליי, חליתי על ערש דוד, ומרב כאבי שוממתי, אמרתי פקדתי יתר שנותי, רבו עלי טכאובים, עד שדחקו ממנו קרובים, כי הייתי למשא לפני אבותי, המו מעי בי, ולבי יחל בקרבי בזכרי אורחא דחיקתא וקלילא וזדתי, העומדים עלי לשמר יציאת נשמותי, באשר שראו בי, שנתקדשו איברי ונשרי, ובאתי עד הגסיסה ועד שערי המיתה, העומדים עלי דחוק חוצה את אשתי וזרעי וגם שאר קרובים, שראו אותי בסימני מיתה, כדרך צאת הנשמה מהגוף מני היה נשתנה, וה' יברכני יסר יסרני ולמות לא נתוני, ולא בזכותי רק בזכות אבותי הקדושים, ובמראה ראיתי בעיני אדם קצר עומד לפני, ותר דולק בידו, וכהף עין תתחיל לבכות, וחזק ודלק מדר לעיני, ואמרתי בחינה, הגד לי אדוני מה זה שאתה עושה לפני בנר הזה, והשיב האיש, תגר הוא נשמת אדם, רמותי לך, ותנה כאשר מדר חזר לדלקה, כך מורה תורה לך רפואה, וזה שהראיתני זה באותותי, וידוע תדע, שהיו במשפט שלך מימינים ומשמאלים, ושקלו במאזניים זאת שלך, ובאתי לבשרך, שהאלל הרחמן הוסיף ימים על ימין ואמר למלאך, הרף ידך, כי עוד לאל ידו לזכות את הרבים, תק חקקתי לך, שביום השלישי תעמד מחלי זה. וזה המעשה היה שלשה ימים קדם חג השבועות, וכאשר פתר לי, כן היה, שביום ראשון דחג השבועות הלכתי לבית הכנסת, ומכאן נעשיתי בריה חדשה, ומיד אורתי כגבור חלצי וקמתי על כושמרת הקדש לחבר פרוש על התורה ונביאים ומכובים, וקראתי להחיותו שבלי הלקט, לאכור.

עד כאן דברי הרב.

ואשאל עיני ווארא מה שרשם הגאון רבי יעקב ריישר זצ"ל בהקדמת ספרו 'עיון יעקב' על העיון יעקב' ונתן טעם לשבח על מה שהוציא לאור את פירושו על העיון 'יעקב' ומה ראה על ככה, ואלו הדברים אשר דיבר:

...בהקבלתי לאבד ד"ר"ם לקהל עדת ישראל ק"ק וירמייאז ואגפיה וישובתי שם כמו ששלש שנה ואחרי בלותי יהיה לי עדתה, הייתי לראש פניה, ותעליתי לקבל לאבד ד"ר"ם דק"ק מין ועליתי על כולתה, ובקשתי ליטב בשלוח להרבות גבול בתלמידים חכמים בחזן תורה, ומחשבה מועטת אפילו לדברי תורה ואחריות מרה כלעלה, ויבא עלי רגל ותרתי בטני, כי בא לי כאב עיניים ועלה הסנוור על עיני, שמאל ימיני, ועולם הלך וחשך בעיני, אמרתי ח"ו אבדה תקותי ממני, ומתוך צרה קראתי ושנתי לה' שהרפאני, ורוח קדשך ונדבה תסמכני, ולמות אל תתני, ובסתום חכמה תעניני, ובשנת ת"פ תפ"א נשמע

תפילתי וחוני, לשלוח לי רופא מומחה להסיר ממני מכת הסנור משמאלי ומימני, על
כן אגדתי לשלם נדרי אשר נדרתי בעת צרה ליעקב כי דליתי, לשלם "עין" תחת "עין"
להשלים חיבורי "עין יעקב" על כל העין יעקב.

עד כאן דבריו שנמלצו לדבר.

גם זה ראיתי ונתון אל לבי את המעשה אשר נעשה עם הגאון רבי יעקב יהושע פלג
וצ"ל בעל "פני יהושע" על הש"ס שכתב בהקדמתו לסדר נשים, כי נדר גדול נדר
לאלקי ישראל בעת צר לו, בכדי לרזוי נפשיה שיוציא לאור ספרו, כשיוציאו ה' מחרוץ
וצלמות, וזה מה שכתב בלשון של חזרתי:

...הנה קבלתי עלי לחובה ונדרתי בדבר הנדור בעת צרתי ביום חרון אף ה' יום ג' כסליו
בשנת תס"ג ל"ק בק"ק לבוב, שילוי חיתי בביתי ורענן בהכלי עם חברים ותלמידים
המקשיבים לקולי, ומתע סתאום היתול מעיר לגל הפוכה כמו דג על חלו בה ידים וקול
זעזוע לא שמועני כי אם קול הבערה יצא לחלוק, ומראה אש הגדולה והמחלקת אשר
עלה בארמונותיו ובחלוניו עלי ככה תכיות גרולות ונוראות מלאים פולחור שהיה לשיריה
אש עד שהדירו תבתים מנגורותם כמה בתים גדולים ובצורות חומה עד לשמים הושפלו
עד לעפר עד עד היסוד ברוך ונערו כששה ושלשים נפשות קדושות מישראל. ובתוך
התהלים ג"כ מגי ביתי זו אשתי הראשונה נ"ע ואמה ואבי אמה, עד שהגיע ג"כ לצרת
הבת בתי הקטנה אחת היתה לאמה וחביבה עלי ביתר שאת. וגם אנכי הייתי מן הנפילים
מאונקא רמא לבירא עמיקתא ובאתי בעמקי מצולה בארץ החתונות ממש כבתוך המכבש
מחמת כובד משא הגלי גלים שנפלו עלי וקורות בתני יותר מקורות בית הבד, ולא נתנני
השב רוחי, ידי ואיברי אינם ברשותי, אמרתי נגורתי בדמי ימי אלה, פקדתי יתר שנותי
לא איבס אדם עוד עם יושבי חלל, ומתיירא הייתי שלא יעשה ביתי קבר לנסקלן
ולנשרפן לנהרגן ונתחקן, עלי היו כולנה ארבעתן כחת, ודון ארבע מיתות לא בטלו
ממני, זאת ועוד אחרת שקורות הבית הדיני ועצין ואבני נדמו עלי כעדים גמורים, אמרתי
פן יפגעו בי ליהודי יד העדים כי בראשונה להמיתני, אמנם בחמתה ה' עלי לא נתנני
רק עדיין קול מפסת המולת המון לאלפים ורבבות הולך וסוער תרומסין על הגג ותבקע
הארץ לקולו. ורבים אשר המיתו ברמיסתם יותר מאשר בראשונה, אף דלא היו סגי בלא
הכי שמונתם להציל ולפקוח הוגל. סוף דבר כבד יצאתי מכלל דאי סכנת נפשות לדי
ספק, או אמרתי עודני בתוך הגל, אם יזיה אלקים עמדי והוציאני מן המקום הזה לשלום
ויצנני לי בית נאמן להרבות גבולי בתלמידים, לא אמנע עצמי מכותלי בית המדרש ולשקוד
על דלתי העיני בסוגיית הש"ס ופוסקים וללון בעומקה של הלכה, אף לינות הרבה בעיני
אחד ובה חשקה נפשי לילך בעקבות אבותי ה"ה אבי אמי רבנא הגאון המנוח המפורסם
הרב המה"ג מוה"ר יושע וצ"ל אשר שטו בקרבי האב"ד ור"מ דק"ק קראקא שחיבר
ספר מגני שלמה לישע קושיות הנוסח על רש"י ויל וליישב מה שמוציא התוספות
בתימה ולעת ההיא עדיין לא זכנו לאורו של הספר הנ"ל, ורק מאשר אבותינו ספרו לנו

ולמשמע און תאבה נפשי ללכת גם אני בדרכיו. אני טרם אכלה לדבר הדברים אל לבי,
שמע ה' בקול עניי ונתן לי מלכים בין העממדים כמין שביל ממש נעשה לי ויצאתי
בשלום בלי פגע, וחבל לא היה בי, או ידעתי נאמנה כי מזה היה הדבר ממש במקום
שאין מצילין, ומאז והלאה השמתי הדברים אל לבי לכתוב בספר.

עד כאן אמריו כי נעמו.

מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו, והנה אל זה אביט לדברי ארבעה מטיבי לכת
האלה, הן המה סללו את הדרך ישכון אור אשר אלה בה ויבור לו האדם,
ובעקבותיהם הלכתי במישורים לעשות כמסמנותם, ולחוציא לאור ספרי זה תמורת קרבן
תודה, והיה הוא ותמורתו קודש לה', לרחם נחתו, וישע אל מנתתי.

וכן מצאתי במדרש שוחר טוב (תהלים ס"ה) שנמשך כי תחטא בזמן הזה כאשר אין ביהמ"ק
קיים ואני יטול להביא קרבן חטאת, הרי זה יכתוב בספר כל מה שלומד וזה עולה
לו במקום קרבן נפשו, עד כאן. ולמרות שהמדרש מירי מקרבן חטאת, קרוב ונראה לומר
כי כחטאת כתורה והוא הדון למי שנעשה לו נס ונחל עליו חובב הבאת קרבן תודה, ראוי
לו לכתוב את כל חידושי ופלה זה במקום קרבן תודה. והלכתי אני כעניי בדרך זה לכתוב
את כל חידושיי בספר, וזה ספר תודת אדם.

לך אונח זבת תודה ובשם ה' אקרא (תהלים קט"ו). עלי אלקים נדריך אשלם תודות לך
(שם נ"ו). ואני בקול תודה אזהבתי לך, אשר נדרתי אשלמה, ישועתה לה' (יהו"ב כ"ו).
כן אמרה שפך לעד לשלמי נדרי יום יום (תהלים ס"ה). נבחרת אונחה לך אורה שפך ה'
כי טוב, כי מכל צרה הצילני ובאויבי ראתה עיני (שם נ"ח ט).

ולי מה יקרו דברי הנצי"ב וצ"ל בספרו "עמק דבר" (ויקרא י"ז) אשר דיבר בקדשו לאמור,
כי הנה ריבה הכתוב בלחמי תודה יותר ממה שזכרנו בכל שאר הקרבנות, שהרי
מקריב קרבן התודה טביא עמו גם ארבעים לחמי תודה אשר ל"ו מהם נאכלין לכל אדם,
מה שאין כן בשאר קרבנות. ולעומת זה מיעט וצמצם הכתוב במשך זמן אכילתו, שאם
לא קרבנות שלמים נאכלים לשני ימים ולילה אחד, התודה אינה נאכלת אלא ליום ולילה
עד חצות. והביאור בזה הוא, שרצה הקב"ה שיהיה המקריב מרבה ריעים לסעודה אחת
גדולה ביום ההקריבה, שהרי המון קצר והמלאכה מרובה, כי הכל צריך להיאכל בו ביום
ואם לאו הלא יבוא לידי חטא, ועל ידי כך יהיה פרסומא ויכא רוב עם, ויתברך וישתבח
שמיא דקדושא בריך הוא, עד כאן תמצית דבריו המאליים.

על כן אמרתי באשרי שאין לך "מרבה ריעים לסעודה" יותר מלערוך ולהביר ספר כשולחן
הערוך וזמון לאכול, לחלקו בעיקב ולהפצו בישראל, ומי יתן ויתענו בו רבים וכן

שלמים, וערבה לה' מנחתו, כי ברבים היה עמדי. במקלות אבדך ה' ובעם עצום ובתוך רבים אהלתי, נדרי לה' אשלם גדה נא לכל עמו.

ואחשבה לדעת זאת ואמרתי אחזקנה עד ואוסיף לקח נשנב, להבין ולהשכיל בטעם הדבר שצוותה התורה דווקא אצל קרבן תודה שיביא המקריב ארבעים לחטות. כי הנה עלה בראשו ללמדנו ולהרעינו, שעל אף כי חל חובב הבאת תודה רק כאשר יצא האדם מאחד מן הארבעה אבות מניק, חולה וחבוש עובר ימים ומדבריות, מ"מ על מביא התורה לדעת היטב שכן חובת היצור להודות ולהלל על כל נשימה ונשימה, ועל נסיו ועל נפלאותיו תמיד בכל יום בכל עת ובכל שעה, הנגלות והנסתרות, הן אלו שבחוק המבט והן אלו המשדרים את המערכה, ואשר על כן חייבתו התורה להביא עוד כמה עשרות לחמי תודה, להודות ולהראות כי לא על נס זה בלבד דריתו מודה, כי אם על חסדים רבים עד אין מספר שעשה הקב"ה עמו לשבוע.

ועל פי זה מילתי אמורה, כי מידי עסקי בקרבן תודה, אין כוונתי רק על נס הנ"ל שהצליח טקף העריצים, אלא מודה אני לפניו ית' על חסד א"ל כל היום ורב טוב אשר גמלני מעודי, ועל כולם יתברך ויתרומם שפך מלכו תמיד לעולם ועד. ובמיוחד אוכיר חסדי ה' על כמה מקרים שהייתי מצפה בהם לישועת ה', והיה ה' בעזרי וריחם כרחמי וכרוב חסדיו.

והנה הריטיות ידי בעט סופר להביא סייעתא והוכחה מאדיו הלבנון אדירי התורה, כי ראוי להוציא לאור ספר בדברי תורה במקום קרבן תודה ונכון הדבר מעם האלקים. ואף על פי שיש ראייה לדבר גם זכר לדבר איכא, כי הנה בהקרבנות זבח תודה נאכלין לכל אדם בשר הקרבן ולהמי תהודה, ושני מיני אוכלין הללו, לחם ובשר, מרומים על דברי תורה, שהרי התורה נמשלה לחם כמו שדרשו חז"ל (תהי"ד). על מה שאמר הכתוב (משלי ט ה) "לכו לחמו בלחמי" וגו' - אלו בעלי תלמוד, וכן דרשו (נר"ד נ"א, סוכה וב) על הפסוק (משלי כה טא) "אם רעב שונאך האכילתו לחם", אם רעב שונאך - זה יצר הרע, האכילתו לחם - לחמה של תורה. וכן כתבו דורשי רשימות כי "פת" בגימטריא "תלמוד" (עין בפאמר שבדי לחות לרומ"ז מפאנז).

כמו כן נמשלה התורה לבשר, כדאייתא במסכת בבא קמא (עב) שאמר רב נחמן: "והאי דלא אמרי לך מאוראת דלא אכלי בשרא דתורא", ופרש"י: "לא דקדקתי מעטו של דבר", ובהנהגת היעב"ץ ביאר שבשרא דתורא הוא משל לעיון התורה וכוונתו לומר שלא עיין היטב בדבר. וכן אייתא במסכת בבא בתרא (כב) "עד שהם אוכלים עצמות אצל אביו יאכלו בשר אצל רבא".

על כן אמרתי אל לבי כי ודאי נאה ויאה הוא הדבר הזה לחבר ספר מלא וגדוש בדברי

תורה במקום הבאת קרבן ולהמי תודה, כי הרי תורתנו הקדושה משולה היא לבשר ולחם, ויאה חשוב ומקובל ומרועה כאילו הקרבתי קרבן תודה.

וכנה גם כי ספר זה מלא מון אל זן עם נפלאות ופלאי פלאים של תורתנו הקדושה, והרי אשכחן שתבת "פלא" היא מלשון "נדר", כמו שנאמר (במדבר י ב) "כי יפלא לנדר נדר" וגו'. וטעם לדבר כתב האבן עזרא (שם), כי הרי רוב העולם הולכים בשדירות לבם אחר תאוותם, ופליאה נשגבה היא מי שגורר על עצמו שלא ליהנות אף ממה שהתירה תורה, ודרי זה עולה יפה ומוסיף טעם לשבח ומוהק את הקשר של קיימא בין ספר זה לזבח תודה, יחדיו יהיו תואמים.

אלכה נא איפוא ואובח וזב תודה, ואספר מעשיו בריע, ואהלה שם אלקים במאמור לתודה, ואובחה באהלו ובחי תרועה, והיו נא אברי לרצון, לשמוע אל הריעה ואל התהילה, ויקבל את מנחתך, מנחת עני, לנחת רוח לפניו, לאל ידעה וערבה לה, לדיה נחתה אשה לה'.

הנה קיימתי בנפשי במשך שנים רבות את דברי התנא (אמת א' ו) "קנה לך חבר" כפשוטו וכמדרשו. כפשוטו, שתהילה לאל כל ימי גדלותי ולמדתי עם תלמידי חכמים מופלגים וגאונים מובהקים ומתוך הלימודי עמרים בחברותא הגיתי ברעיוני הרבה מחידושי התורה שהנסתתי בספר הנוכחי.

וכמדורשו, כמו שכתב בספר "קב הישר" (פרק טא) וז"ל: "רמו על הקולמוס יאה לך חבר שתכתוב מה שתדרש, זה סימן (כתוב זאת וזכור בספר) (שבת י"ז י), וכן פירש המהרש"א את דברי הגמרא (ביב"ד) "אשרי מי שבא ללמוד ותלמודו בידו", וזה לשונו: "יש לפרש כי עיקר הלימוד ושגשגה בו ודוש הוא הלימוד הבא מכתובת יד, אשר על כן נקראו החכמים סופרים", ובקיצור השל"ה (עניני לימוד) כתב בשם המטה משה שהפסוק (משלי ככ יז) "כי תשמרם במשך" ראשי תיבות "כתב".

וכן אני נוהג מעודי שבכל פעם שאני מוצא איזה דבר חידוש ופלא בספרות התורה, אני מודיר לכתוב הדברים ולהעלותם על דף כי על ידי כן אזור אוכרנו. וכן חשתי ולא התמנהגתי. מלכתוב כל מה שעלה בלבי להוסיף נופך משל, בכדי שיהיו למשמרת ולמען יעמוד ימים רבים.

ובמשך השנים נצטבר אצלי דברים רבים וערבים, והיה כמום עמדי חתום באזרחותי, ורבים אומרים מי ידענו אור הגנוי, דמיוני ועלם מעיני האדם מן השורה, ואנכי

ספר
אשרי האיש

פסקי
מרחן המרי"ש אלישיב שליט"א

שהודפסו במקומות שונים
וכאן חוברו יחדיו בסדר נכון
ע"פ עניני השו"ע בחלק או"ח

אורח חיים א'
תפילה - ברכות

נלקט ותסדר בס"ד ע"י
יחזקאל פיינזנדר
בן לאאמור
הג"ר הי"ם ישראל פסח שליט"א
מח"ס השבת אבידה כהלכה,
גנוי הקודש, באורח צדקה

שנת
ימים על ימי מלך הוסיף
לפ"ק

גורל לך וגספר תהלתך

כתב רבינו יונה בשע"ת שער שלשי אות קמח "אחרי אשר התבאר שהכל ברא השי"ת לכבודו חייב האדם לשום ליבו בכל עת לכבד את השי"ת וכו' ולהודות לו ולברכו תמיד כמ"ש אברהם את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי וכו'".

בעקבות זה, מצאתי לנכון לספר גם אשר קרה עימדי השי"ת לספר זה. בחיותי בעיה"ת לייקוד לפני כשנה, והנני ממתין לאוטובוס שיקחני לשדה התעופה, כדרכי חזרה לארץ ישראל. ספר זה וכל תוכנו היה ערוך בתוך מחשב, בתוך אשר היה צמוד אלי, עם תפילין ועוד ספרים. התישבו לירי קבוצת כושים, והשיחו את דעתי בהתנהגות מזוהה. בהגיע האוטובוס, שמתי לב שתיקי עם כל תכולתו נעלם, חפשתיו ולא מצאתיו, ורק לקול תרועת קבוצת הכושים, הבנתי שידם במעל. לאחר שהזמנתי משטרה, אמרו לי שאין סיכוי למצוא את הנגב, שאסע לביתי ואתפלל לגם.

ש"ב הר"ר יצחק אפשטיין שיחי, איש הידוע במונו בעיה"ת לייקוד, נעמד במקומו מצד המשטרה, ושלחני לביתי. לא עברו שעותיים וקיבלתי טלפון מרם עלייתי למטוס, שהתיק נמצא בשלימותו, בבית כושי הידוע במעללי.

מחבר, שהיו מצלמות בתחנה, וש"ב הג"ל הפציר במשמרה שתנסה לאחר את פני הנגב דרכם, וכך הוה, השומר זיהה את הנגב, בא לביתו, ובדרך גם הנגב נתן לו ליכנס לביתו (מה שמחייב צו בית משפט, וגם אז כולי האי ואולי), השומר ראה את התיק, נטלו ללא שום התנגדות מצד הנגב, והחזירו לש"ב שהשיבו אלי.

סיפור זה אשר היה לשית היום בליקוד, התפרסם בעיתונות בארה"ב, לגדל הוס והפלא.

חשן המשפט

סימנים א' - כ"ד

מהדורת פריעדמא

ירושלים תשנ"ב

[illegible]

הכל תלוי במזל ואפילו ספר שבהיכל

מאות שנים התגלגל כתב ידו של השי"ך. מבלי שאף אחד ידע או יזכיר את קיומו. אף אלו שעברו על שי"ך קסייג בסיי עיב בו הוא כותב... "ולפני כמה שנים כתבתי בשו"ע שלי על הגליון וז"ל ומהרש"ל פסק בפרק הפרה ט"ז ד' דוכה שנתון וכן עידי". לא ידעו למה בדיוק ליחס דברים אלו.

ותנה דוקא עתה כאשר לראשונה מזה 94 שנה יוצאת לאור מהדורה חדשה של שו"ע חו"מ, וממש טרם היכנס מהדורה זו לדפוס, מתגלה בדרך מופלאה קיומו בעולם של כתי"י זה.

באמצע תמוז תשנ"א ישבתי עם ציבור אברכים ובני תורה בעיר התורה לייקווד באמריקה, והראיתי בפניהם את עלי התנחל של הלכות דיינים, בשעת לילה מאוחרת עזבנו את המקום בכיוון לניו-יורק, מרחק נסיעה של כשעה ורבע. לא אסתעייא מילתא וטעינו בדרכנו חזרה, דבר שהאריך את הנסיעה בעוד למעלה משעה ומחצה. היושב לידי הביע אכזבתו מערב זה. ואני לעומת זאת אמרתי לו כי עדיין אין לדעת מה יצא מערב זה. בחזרנו ארצה, כאשר עסקנוי בחכנות למסירת הכרך לדפוס, קיבלתי לפתע טלפון ממונסי שעיני ניו-יורק. בו מספר לי יהודי משם, שהוא שמע מאחד מהמאזינים לדברי בלייקווד על התכנית להוציא מחדש את חו"מ, וחוזא שאלני אם ידוע לי על קיומו של הכתי"י הנ"ל באמריקה. הייתי נדהם ומופתע למשמע אזהרה. וביקשתי ממנו לשלוח לי כמה עמודי צילום כדי לעמוד על הדברים. ההפתעה והשמחה היו גדולים למראה כתב היד. במרוצת הזמן גם נודע לי בדרך לא דרך על אופן הימצאו של הכתב-יד. יהודי קנה בית מגוי בניו-יורק לפני כ-20 שנה ושם הוא מצא את הכתב-יד.

לא קל היה המו"מ לרכישת צילום הכתי"י, ודמים מרובים תרתי משמע השקענו בכך, אך בחסדי ה' זכינו והננו מגייס בזה את המהדורה החדשה, כאשר השינויים מהכתי"י מוצאים את ביטויים בשולי הגליון.

ישי"כ מעומקא דליבא וברכת הרבים לראש אלו שסייעו בידי לקבלת צילום הכתי"י. היה הגר"י פרלוב שליט"א אדמו"ר מנובומינסק ניו-יורק, הגר"ד קאהן שליט"א מניו-יורק, הרח"ג ר' חיים כהן שליט"א ממונסי נ"י, הרב ר' חיים ב. טשר וחרב ר' ליפא געלדווערט מניו-יורק, שלא חסכו כל מאמץ ויגיעה להגיע לגמר דבר. ובזאת תוכלו דחאי שתא - תשניב זכיתי וכתב ידו של הכהן הגדול מאחיו היה ברשותי. מאז ועד היום השקענו מאמצים רבים בפיענוח כתב היד וחשואתו לשי"ך הנדפס.

ועתה זוכים אנו ב"ה לברך על המוגמר, כאשר כל שינוי ותוספת מוצאים את ביטויים בשולי העמוד, לפי הוראתם והדרכתם של גדולי הדור שליט"א.

נציין במיוחד את הערתו של גאון דורנו הגר"ש אלישיב שליט"א שכל שינוי אף שלכאורה אינו בעל משמעות יש לציונו, שכן אין לדעת איזה מרגליות ימצאו בהם אחרים.

אלון בנות

לפני כשנה פנה אלי ידידי עוז הרה"ג ר' אברהם קבלקין שליט"א כאיש בשורה, וסיפר לי על גילוי של נידו של השי"ך על שיי"ע חו"מ, ושיש בו השלמות והוספות המבהירות את סתימות דברי השי"ך בהרבה מקומות. אך דע עקא שקשה הדבר להשיגו כדי להדפיסו, ונדרשים מאמצים רבים במו"מ וכו', וביקשני להתעסק בו מצוה זה.

באותה שעה השתוממתי ונדחמתי מגודל ההשגחה של מסבב הסיבות. וזה דבר המעשה:

באותם ימים ממש, שכבה בת דודי האשה הצדקנית מרת שיינדל ע"ה בת יבדלחטי"א ר' אפרים נ"י, על ערש דוי בה הכרה, ובמצב שרק מכשירים החזיקוה בין החיים. היא היתה יחידה במינה ועוד מקטנותה ניכרו בה ניצני יר שמים ואהבת חסד, וזירותה והפלתה בקיום מצוות בדקדוק היו למופת, ולמרות חולשתה ויסוריה כל ימי היתה כל שאיפתה להיות אשת חבר ולאפשר לו להגות בתורה במנוחת הנפש. בחסד עליון סיגלה לתלמידיו מתכונות מעלות אל.

אנו נכדי בעל ה"כוכב מיעקב" ויני השי"ך, קבלה בדינו לעלות לקברו של השי"ך בעת צרה ר"ל, ואילו עתה נז מאתנו הדבר. חשבתי בליבי להתעסק ברכישת חת"י של השי"ך לזכותה של נינתו, מה גם שידוע מתוך הקד התן השי"ך לחיבורו, עד כמה גדולה היתה בעיני השי"ך השיבות הדפסת חיבורו על חו"מ, שציות עליו כצונו שכי"מ להתעסק בהוצאתו לאור, וכשקשתה עליו המלאכה מתמת צוק העיתים נגלה אליו בחזיונות לילה והוכיחוהו התרשלותו בדבר.

כשישבנו במושב תלתא עם בעל חת"י לזון ברכישת זכויות חת"י, התניתי שיהיה זה לזכותה של שיינדל בת בר ולפלא היות הדבר שממש בשעה שגמרנו את ההסכם לרכישת חת"י הוטב מצבת, חזרה להכרה, ובתוך ימים ח לנשום ללא עזרת מכשירים. ולדברי רופאיה היות זה מקרה יחיד של חזרה לחיים יציבים מתוך מצב שכזה.

זכתה ותורה לביתה הצנוע שבליקווד, ואז סיפרתי לה טלפונית על המאורע שנגעה לזכותה ובזכותה. אמה החש מרת ברכה תחי' שהיתה מסורה לה במידה שלא ניתנת לתיאור, סיפרה לי לאחר מכן שהיתה זו שעתה היפה בי כששמעה סיפור זה. פניה זחרו, קולה התחזק, ולא הפסיקה לדבר בהתפעלות על כך שיש לה קשר ממשי עם זי בעל השי"ך, ויש לה זכות להשתייך לתורתו וכתביו, ועוד כהנה וכהנה דברים מרוממים.

אך לדאבונו לא ארכו לה חיים. וגופה החלוש לא עזר כח להחזיק את נשמתה הגדולה, והיא שבה אל בוראה כשנ רק בת לי"ד, ולא השאירה אחריה בנים ובנות כי אם את שמה הטוב, שיחרת מעתה על מפעל השלמת חיבורו של זי הגדול רבנו השי"ך, וזכותו וזן על כל בית ישראל בכלל ועליו צאצאיו בפרט. ותהיה זכות זו לעילוי נשמתה הזכ

ת.נ.צ.ב.ה.

הכותב וחחוחם בו
ליפא געלדווער